

**Індивідуальний навчальний план
для учнів 9-х класів,
які здобувають освіту за індивідуальною формою навчання (сімейна, екстернат)
на 2023 – 2024 навчальний рік**

Предмет вивчення: історія України, 9 клас

Навчальна програма: план складено згідно модельної навчальної програми «Історія України. Всесвітня історія. 6-11 класи» для закладів загальної середньої освіти, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України 03 серпня 2022 року № 698

Рекомендоване навантаження: I семестр – 2 години, II семестр – 1 година

Терміни написання підсумкових семестрових контрольних робіт:

I семестр	11.12.2023 – 22.12.2023
II семестр	20.05.2024 – 31.05.2024

ВСТУП. «ДОВГЕ» ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЕ СТОЛІТТЯ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: ТЕРИТОРІЯ, НАСЕЛЕННЯ, ВЛАДА

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально- пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>хронологічні межі та ознаки</i> Нового часу, час включення українських територій до складу Російської та Австрійської імперій; – <i>адміністративно-територіальний устрій</i> українських земель у складі Російської та Австрійської імперій; – <i>чисельність, соціальний і національний склад населення</i> України в XIX ст. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття:</i> «довге» XIX століття», «модернізація», «національне відродження»; – <i>головні цілі та сутність</i> політики Російської та Австрійської імперій на території України; – <i>обумовленість</i> густоти zalюднення природно-географічними та економічними чинниками; – <i>вплив</i> подій (зокрема, Французької революції 1789 р.) і тенденцій європейської історії на розвиток України; – <i>дев'ятнадцяте століття</i> як час суспільної модернізації, соціальних і національних рухів у Європі; – <i>модернізацію</i> як перехід від традиційного аграрного до сучасного індустріального та урбанізованого суспільства. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>обґрунтувати</i> хронологічні межі історичного («довгого») XIX ст.; – <i>показати на карті</i> українські території у складі Російської та Австрійської імперій; – <i>схарактеризувати</i> політичне і соціальне становище України на зламі XVIII–XX ст.; – <i>пояснити</i> чинники та механізми змін у чисельності, соціальному й національному складі населення України. 	<p>Ранній Новий час в історії України: здобутки і втрати. Відлуння європейських подій XVIII ст. в Україні. Вплив Французької революції на ідейний клімат Центрально- Східної Європи.</p> <p>Між двома імперіями: Україна на політичній карті Європи на зламі XVIII–XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських територій у складі Російської та Австрійської імперій. Російське самодержавство як політична система.</p> <p>Українська територія та її zalюдненість: чисельність, соціальний і національний склад населення. Іншоетнічні групи на українській території: поляки, росіяни, кримські татари, євреї, німці та ін. Запровадження «смуги осілости» для євреїв підросійської України.</p> <p>«Довге» XIX століття: період модернізації та національних рухів у Європі. Ознаки модернізації. Україна в XIX столітті: між традиційним укладом життя та викликами модернізації.</p>

Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.

- Підготувати повідомлення (або есе) про європейські зв'язки України в РаннійНовий час.
- Зіставити (усно або письмово) оглядові карти з історії України, зокрема адміністративно-територіального устрою: станом на середину XVIII ст. і напочаток XIX ст.

Розділ 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>назви і час</i> існування козацьких формувань: Задунайська січ, Азовське козацьке військо, Чорноморське/Кубанськекозацьке військо; <i>час</i> початку індустріальної революції в Україні, польського Листопадового повстання, діяльності Кирило-Мефодіївського братства. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «індустріальна революція (промисловий переворот)», «національна ідентичність», «національний рух» («національне відродження»); – <i>вплив</i> індустріальної революції на розвиток міст, торгівлі, транспорту, соціальну структуру суспільства; – <i>роль</i> Харківського і Київського університетів як центрів українського національного відродження; – <i>вплив</i> польського національно-визвольного руху на суспільні настрої в Україні; – <i>програмні положення та ідейні засади</i> діяльності Кирило-Мефодіївського братства; – <i>зв'язки</i> між соціальними і національними рухами. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>показати на карті</i> зміни української території наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст., місця діяльності політичних і національно-культурних організацій, території, охоплені соціальними протестами; – <i>схарактеризувати</i> політичний і соціально-економічний стан підросійської України, особливості першого етапу індустріальної революції, розгортання українського національного руху, діяльність Кирило-Мефодіївського братства; – <i>пояснити вплив</i> індустріальної революції на соціально-економічний розвиток України, значення діяльності Кирило-Мефодіївського братства для національного руху; – <i>пояснити розбіжності</i> в цілях українського, польського (національних) і російського (опозиційного до самодержавства) рухів на території України. – <i>обґрунтувати судження</i> про історичне значення діяльності Миколи Костомарова, Івана Котляревського, Пантелеймона Куліша, Тараса Шевченка. 	<p>Нові російські порядки: імперське освоєння українського простору. Козацтво після ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини. Чиновницький апарат у відносинах з центральною імперською владою і місцевим населенням.</p> <p>Французько-російська війна 1812 р. та плани Наполеона щодо Східної Європи. Українські ополченські полки в російській армії тамешканці України на боці Наполеона I в легіоні Яна Домбровського.</p> <p>Соціальні та економічні зміни: криза кріпосницької системи, розмивання станових перегородок. Шляхетсько-дворянська верства. Життя сільської громади. Міщани: ремісники, торговці, підприємці. Початок індустріальної революції. Нова модель соціально-економічного розвитку Півдня України. Порто-франко Одеси.</p> <p>Початок українського національного руху («національне відродження»): шляхетський етап. Асимілятори і традиціоналісти. Новгород-Сіверський гурток автономістів. Харківський осередок українського руху. Формування сучасної національної ідентичності.</p> <p>Кирило-Мефодіївське братство та ідея всеслов'янської республіки-федерації.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проаналізувати (усно або письмово) програмні документи Кирило-Мефодіївського братства під кутом зору відображення в них минулого/майбутнього України або/і з позиції формування прав і свобод людини.

	<p>Нації та націоналізм у сприйнятті людей XIX століття. Політичне та етнічне розуміння нації. Соціальні та політичні рухи. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. «Українське питання» в баченні російської влади й громадськості. Імперська «теорія офіційної народності» («православ'я – самодержавство – народність»). Ліквідація Греко-католицької церкви в Російській імперії.</p>
<p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проаналізувати (усно або письмово) програмні документи Кирило-Мефодіївського братства під кутом зору відображення в них минулого/майбутнього України або/і з позиції формування прав і свобод людини. – Проаналізувати (усно або письмово) літературні твори Тараса Шевченка в контексті розвитку українського національного руху. 	

Розділ 2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:</p>	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності</p>
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>історичні обставини</i> включення українських територій (Галичини, Буковини, Закарпаття) до Габсбурзької монархії; <ul style="list-style-type: none"> – <i>період діяльності</i> «Руської трійці», <i>хронологічні межі</i> «Весни народів». <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «будителі», «Весна народів», «освічений абсолютизм»; – <i>причини</i>, які зумовили провідну роль Греко-католицької церкви і духівництва в українському русі Галичини; – <i>ідейні засади</i> діяльності гуртка «Руської трійці», Головної руської ради; – <i>історичне значення</i> альманаху «Русалка Дністровая». <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>показати на карті</i> Галичину, Буковину і Закарпаття у складі Австрійської імперії; – <i>схарактеризувати</i> політичний і соціально-економічний стан українських регіонів у складі монархії Габсбургів, реформи періоду «освіченого абсолютизму» та їхній вплив на українське населення; – <i>визначити</i> напрями і результати діяльності «Руської трійці», досягнення революції 1848–1849 рр., роль греко-католицького духівництва в житті західноукраїнського суспільства, особливості українського руху в Закарпатті та Буковині; – <i>обґрунтувати судження</i> про історичне значення діяльності Івана Могильницького, Лук'яна Кобилиці, Маркіяна Шашкевича, Олександра Духновича. 	<p>Адміністративно-територіальний устрій українських регіонів у складі Австрійської імперії. Соціальний та етнічний склад населення. Організація імперської влади. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. «Освічений абсолютизм».</p> <p>Початки українського національного руху в Австрійській імперії. Закарпатські «будителі». Товариство галицьких греко-католицьких священників. Національна діяльність Греко-католицької церкви. Гурток «Руська трійця». Дискусія про абетку (кирилиця чи латиниця) в Галичині.</p> <p>«Весна народів» та суголосні їй події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Скасування панщини. Перша політична організація українців – Головна Руська рада та її національна програма. Газета «Зоря Галицька». Українці в австрійському парламенті.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Підготувати уявний допис до газети «Зоря Галицька» з позиції сучасника революційних подій 1848 р., поборника прав людини.

Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.

- Підготувати повідомлення про історію альманаху «Русалка Дністровая», проаналізувати його зміст під кутом зору ідейного та емоційного наповнення, важливого для розвитку національного руху.
- Підготувати уявний допис до газети «Зоря Галицька» з позиції сучасника революційних подій 1848 р., поборника прав людини.

Розділ 3. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ кінця XVIII – першої половини XIX ст.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>дати</i> відновлення діяльності Львівського університету, заснування університетів у Харкові та Києві, ліцеїв у Кременці, Одесі, гімназії вищих наук у Ніжині, виходу друком «Енеїди» Івана Котляревського, «Кобзаря» Тараса Шевченка. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «класицизм», «національна культура», «романтизм»; – <i>гасло</i> «пробудження/відродження» (мови, традицій тощо) як поштовх до національних рухів народів, які не мали власної державності; – <i>суперечності</i> розвитку української культури під впливом модернізаційних процесів і політики Російської та Австрійської імперій; – <i>причинно-наслідковий зв'язок</i> між модернізаційними процесами та змінами в житті й побуті людини; – <i>значення</i> історичних пам'яток, фольклору й етнографії, літературних та історичних творів у становленні української національної ідентичності. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>схарактеризувати</i> розвиток освіти, науки й культури в Україні, формування нової української літератури та сучасної літературної мови; – <i>визначити</i> особливості розвитку освіти, науки й культури, причини і наслідки культурних зрушень, особливості повсякденного життя; – <i>пояснити</i> зумовленість культурних процесів потребами національного розвитку, суперечливі наслідки модернізаційних процесів для розвитку національної освіти й культури; – <i>розпізнати й описати</i> пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, виконані під впливом художніх принципів класицизму й романтизму; – <i>узагальнити діяльність</i> Миколи Гоголя, Петра Гулака-Артемовського, Василя Каразіна, Григорія Квітки-Основ'яненка, Івана Котляревського, Пантелеймона Куліша, Михайла Максимовича, Михайла Остроградського, Тараса Шевченка. 	<p>Повсякденне життя сільського і міського населення. Сільська та міська забудова (приватний громадський простор). Житло побут дворянина (шляхтича), купця, міщанина, селянина. Одяг. Публічна і приватна гігієна. Емансипація селянства. Становище жінок.</p> <p>Умови розвитку освіти й культури в Україні. Імперська політика в галузі освіти й наук. Університети в Україні (Львівський, Харківський, Київський): освітнє, наукове, соціальне та політичне призначення. Елітарні навчальні заклади університетського типу: Кременецький ліцей, Рішельєвський ліцей в Одесі, Ніжинська гімназія вищих наук князя Безбородька. Інтелектуальні співтовариства.</p> <p>Становлення сучасної української літературної мови. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. Націєтворча роль літературних та історичних праць. Темати образи української романтичної літератури та історичної белетристики. Тарас Шевченко й його «Кобзар».</p> <p>Музика, театр, образотворче мистецтво та архітектура у світлі культурно-мистецьких течій класицизму і романтизму розвитку національного руху. Національно-культурне життя поляків, росіян, євреїв, німців, кримських татар на теренах України. Єврейські «штетли».</p> <ul style="list-style-type: none"> – Підготувати і здійснити віртуальну мандрівку «Пам'ятки образотворчого мистецтва та архітектури України першої половини XIX ст.»

Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.

- Підготувати міні-проект про повсякденне життя мешканців України (селян, міщан, торговців, поміщиків) у першій половині XIX ст.
- Підготувати і здійснити віртуальну мандрівку «Пам'ятки образотворчого мистецтва та архітектури України першої половини XIX ст.»
- Підготувати план доповіді «Наш край в кінці XVIII – першій половині XIX ст.»

Розділ 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ в другій половині XIX ст.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>хронологічні межі</i> Східної (Кримської) війни, <i>дати</i> скасування кріпацтва і панщини в Російській імперії, будівництва залізниці Одеса–Балта, створення Київської громади, Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, «Братства (Братерства) тарасівців», ухвалення Валуєвського циркуляру та Емського указу. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>поняття</i>: «громадівський рух», «земство», «індустріалізація», «інтелігенція», «урбанізація»;– <i>особливості</i> проведення «великих реформ» 1860–1870-х рр. на території України;– <i>причинно-наслідкові зв'язки</i> між аграрними реформами і розгортанням індустріальної революції, розвитком міст, залізничного будівництва, змінами в соціальній структурі населення;– <i>роль</i> різночинної інтелігенції в розвитку українського національного руху та осучасненні (модернізації) суспільства;– <i>спрямованість</i> українського руху на формування модерної нації;– <i>вплив</i> заборонних актів російської імперської влади (Валуєвського циркуляру, Емського указу) на розвиток українського руху;– зародження та поширення серед єврейської інтелігенції ідеології сіонізму як <i>основи</i> збереження єврейської національної ідентичності в умовах посилення з боку імперської влади антисемітських настроїв;– культурно-просвітницьке <i>спрямування</i> кримськотатарського національного руху. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>схарактеризувати</i> особливості соціально-економічних перетворень в Україні у пореформений період, погляди діяльність громадівців 1860–1890-х рр.;– <i>визначити причини й наслідки</i> селянської реформи 1861 р., особливості інституційного етапу в розвитку українського руху, значення громадівського руху;– <i>пояснити</i> роль і місце України в господарському житті Російської імперії;– <i>схарактеризувати</i> кримськотатарське національне відродження;– <i>обґрунтувати судження</i> про історичне значення діяльності Володимира Антоновича, Ісмаїла Гаспринського, Михайла Драгоманова, Олександра Кониського.	<p>Україна в контексті міжнародних політичних подій середини XIX ст. Східна (Кримська) війна 1853–1856 рр. як поштовх до реформ у Російській імперії. Українці у Східній (Кримській) війні.</p> <p>Ліквідація кріпацтва та реформи 1860–1870-х рр.</p> <p>Модернізація промисловості й сільського господарства. Торгівля. Втягнення підприємств України в імперський ринок. Урбанізація. Будівельна лихоманка. Зміни в транспортному сполученні: пароплавні компанії і розбудова залізничної мережі.</p> <p>Зміни в соціальній структурі населення. Становлення української інтелігенції. Розширення сфери застосування найманої праці. Формування робітництва. Труднощі адаптації селян до міських умов життя. Українські підприємці. Взаємини між підприємцями і найманими робітниками.</p> <p>Український національний рух: організаційно-культурницький (інституційний або народницький) етап. Хлопомани і громадівський рух. Київська громада. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства.</p> <p>Молоді громади. «Братство (Братерство) тарасівців». Ідейні основи українського руху: Володимир Антонович і Михайло Драгоманов. Реакція російської громадськості й імперської влади на розвиток українського руху: Валуєвський циркуляр і Емський указ.</p> <p>– Проаналізувати політику російської імперської влади в Україні на</p>

	<p>підставі Валуєвського циркуляру, Емського указу та інших доступних офіційних актів (<i>на вибір учительки/учителя</i>) та підготувати відповідне резюме.</p> <p>Польський, єврейський та кримськотатарський рухи в Україні. Польське повстання 1863–1864 рр. та його наслідки для поляків і українців. Громадсько-політичне та культурне життя єврейського населення: ортодокси та асимілятори. Сіонізм. Кримськотатарське національне відродження.</p>
--	--

<p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проаналізувати політику російської імперської влади в Україні на підставі Валуєвського циркуляру, Емського указу та інших доступних офіційних актів (<i>на вибір учительки/учителя</i>) та підготувати відповідне резюме. – Проаналізувати програмні засади й форми організації українського руху на підставі публікацій його лідерів, офіційних документів, спогадів (<i>на вибір учительки/учителя</i>) та підготувати відповідне резюме. – Підготувати повідомлення «Історії успіху: українські підприємці ХІХ ст.», «Пам'ятки політичної/правової думки в Україні ХІХ ст.» та ін. 	
---	--

Розділ 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:</p>	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності</p>
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>дати</i> утворення товариства «Просвіта», Товариства імені Шевченка, Русько-української радикальної партії, Української національно-демократичної партії. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «кооперативний рух», «народовці/українофіли», «нова ера», «органічна праця», «радикали», «русофіли/москвофіли», «український П'ємонт»; – <i>особливості</i> соціально-економічного і політичного розвитку українських регіонів у складі Австро-Угорської імперії. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>характеризувати</i> мету й діяльність товариства «Просвіта», Товариства імені Шевченка (літературного, а пізніше – наукового); – <i>пояснити</i> роль і місце українських регіонів у господарському житті Австро-Угорської імперії, причини виникнення радикального руху, причини і наслідки трудової еміграції; – <i>роль</i> конституційно-парламентської системи в розвитку національних рухів народів Австро-Угорської імперії (зокрема українського); – <i>визначити</i> напрями діяльності перших українських політичних партій у Галичині, мету і наслідки кооперативного руху; – <i>історичну зумовленість</i> ідеї «соборної України» – національної єдності 	<p>Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську, запровадженням конституційно-парламентського устрою та децентралізацією. «Українське питання» в політиці австрійської влади.</p> <p>Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). Гасло «органічної праці». Налагодження контактів Київської громади з галицькими народовцями. Зародження ідеї «соборної України». Радикальний рух у Галичині.</p> <p>Зростання української політичної активності. Українсько-польське суперництво в Галичині. Українське представництво в Галицькому сеймі та австрійському парламенті у Відні. Народовська політика «нової ери».</p>

<p>підросійських і підавстрійських частин української території;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>обґрунтувати</i> судження про історичне значення діяльності Олександра Барвінського, Юліана Бачинського, Юліана Романчука, Юрія Федьковича, Івана Франка. 	<p>Утворення політичних товариств і політичних партій.</p> <p>Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів.</p> <p>Пореформи (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Нафтова промисловість Дрогобиччини.</p> <p>Кооперативний рух. Трудова еміграція.</p>
---	--

<p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Підготувати повідомлення про культурне життя поляків/євреїв/німців (<i>на вибір учителя/учительки</i>) на території України в XIX ст. – Скласти порівняльну таблицю розвитку українського руху в Російській та Австро-Угорській імперіях у XIX ст. 	
---	--

Розділ 6. УКРАЇНА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>дати</i> створення Револуційної української партії (РУП), утворення в Російській імперії Державної думи, проведення виборчої реформи в Австро-Угорській імперії (запровадження загального виборчого права). <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «страйк», «народне віче», «монополія», «політизація національного руху», «ксенофобія»; – <i>тенденції й протиріччя</i> соціально- економічної та суспільно-політичної модернізації України початку ХХ ст.; – <i>вплив</i> російської революції 1905– 1907 рр. на український національний рух у Російській імперії; – <i>значення</i> австрійського конституційно- парламентського устрою для розвитку українського руху. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>схарактеризувати</i> соціально- економічні зміни в Україні на зламі ХІХ–ХХ ст., діяльність політичних партій та інших національних організацій, український національний рух у період російської революції 1905–1907 рр., боротьбу українців за реформу виборчої системи в Австро-Угорщині; – <i>визначити і пояснити</i> цілі та особливості проведення в Україністолипінської аграрної реформи; – <i>пояснити</i> причини і <i>визначити</i> наслідки посилення тиску російської влади на український національний рух у 1907–1914 рр.; – <i>обґрунтувати</i> судження про історичне значення діяльності Івана Боберського, Михайла Грушевського, Костя Левицького, Миколи Міхновського, Кирила Трильовського. Євгена Чикаленка. 	<p>Населення України на початку ХХ ст. Індустріальна модернізація. Міста як осередки великого підприємництва, торгівлі та фінансів. Економічна криза 1900–1903 рр. Розвиток монополій. Регіональна спеціалізація промисловості й сільського господарства.</p> <p>Проведення в Україністолипінської аграрної реформи.</p> <p>Переселенські рухи.</p> <p>Український національний рух: політичний етап. Радикалізація руху. Автономістська й самостійницька течії в національному русі. Розбудова політичних партій.</p> <p>Утворення національних організацій культурно- освітнього та військово-спортивного спрямування.</p> <p>«Націоналізація» селянства.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проаналізувати програмні документи товариства «Просвіта»/«Сокіл»/«Січ» (<i>на вибір учительки/учителя</i>) та укласти уявний план діяльності його міського (сільського, гімназійного) осередку в Галичині на початку ХХ ст. <p>Консолідація української нації. Українці в російській революції 1905– 1907 рр. Боротьба українців за реформу виборчої системи в Австро-Угорській імперії. Українське представництво в російській Державній Думі та австрійських парламентських установах – Галицькому сеймі і Державній раді.</p>

Український національний рух і його опоненти в умовах пореволюційної (столипінської) реакції 1907–1914 рр. Товариство українських поступовців. Посилення імперського тиску з боку російської влади. Діяльність чорносотенців. Антиєврейські погроми. «Справа Бейліса». Посилення соціальної і політичної напруженості.

- Укласти порівняльну таблицю «Ідеї автономії та самостійності в програмах українських політичних партій Наддніпрянщини/Галичини».

Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.

- Підготувати доповідь «Українська політична думка: між федералізмом і самостійністю», «Правозахисні аспекти в діяльності лідерів українського національного руху» та ін.
- Спираючись на доступні джерела встановити залежність між модернізацією повсякденного життя і трудовою еміграцією.
- Укласти порівняльну таблицю «Ідеї автономії та самостійності в програмах українських політичних партій Наддніпрянщини/Галичини».
- Проаналізувати програмні документи товариства «Просвіта»/«Сокіл»/«Січ» (на вибір учительки/учителя) та укласти уявний план діяльності його міського (сільського, гімназійного) осередку в Галичині на початку ХХ ст.

Розділ 7. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ в середині ХІХ – на початку ХХ ст.

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>дати</i> створення університетів в Одесі й Чернівцях, перетворення літературного Товариства імені Шевченка на наукове, обрання Андрея Шептицького митрополитом Греко-католицької церкви. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>поняття</i>: «емансипація», «меценат», «реалізм», «секуляризація», «український модерн/модернізм»; – <i>суперечливість</i> умов, у яких розвивалася українська культура (залежність від національної політики імперій); – <i>роль</i> наук, освіти, мистецької культури в розвитку українського руху, зокрема в обґрунтуванні української національної ідеї, визначенні цілей національного руху в боротьбі з імперським устроєм; – <i>значення</i> доброчинності та меценатства для розвитку української освіти й культури; доброчинність і меценатство як вияв взаємодії моралі та економіки; – <i>роль</i> церкви в суспільно-політичному і культурному житті українців та інших народів на теренах України. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>схарактеризувати</i> вплив модернізації на суспільно-культурне життя українців, зміни у світогляді людини і повсякденному житті; 	<p>Повсякдення села та міста. Громада як форма організації сільського населення, відмінність української сільської громади від російської общини. Заняття та умови праці селян і містян. Дозвілля й розваги. Зовнішній вигляд мешканців села і міста. Етнічне й конфесійне розмаїття міського населення.</p> <p>Урізноманітнення форм і напрямів освіти: гімназійна освіта, поява навчальних закладів технічного профілю, приватні навчальні заклади. Боротьба за створення українського університету у Львові. Розвиток наукових досліджень. Наукові товариства.</p> <p>Реалізм другої половини ХІХ ст. як світоглядна і культурно-мистецька течія. Український модерн і ранній модернізм (авангардизм) злам ХІХ–ХХ ст. у літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі. Поява будівель громадського призначення: вокзали, криті</p>

<ul style="list-style-type: none"> – <i>розпізнати й описати</i> пам’ятки архітектури й образотворчого мистецтва, створені під впливом художніх принципів реалізму і модернізму; – <i>обґрунтувати судження</i> про історичне значення діяльності Михайла Грушевського, Марії Заньковецької, Михайла Коцюбинського, Соломії Крушельницької, Миколи Лисенка, Іллі Мечникова, Івана Пулюя, родини Тобілевичів, Лесі Українки, Богдана і Варвари Ханенків, Андрея Шептицького. 	<p>ринки, театри. Меценатство.</p> <p>Участь церкви (релігійних організацій) і духівництва у формуванні основ новочасного українського суспільства. Розширення просторів світського життя (секуляризація). Зміни в поглядах на становище жінки. Опіка над здоров’ям і медичні служби.</p> <p>Зміни у світосприйнятті та відчутті людиною простору. Поява нових видів транспорту (потяги, трамваї, автомобілі), засобів спілкування (телеграф, телефон) та поширення інформації (преса). Облаштування громадського простору (брукування, освітлення вулиць тощо). Нові види мистецтва (фотографія і кінематограф).</p>
<p>Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт.</p> <ul style="list-style-type: none"> – На основі аналізу доступних джерел укласти словесний (або письмовий) історичний портрет мецената, діяча української науки чи мистецтва другої половини XIX – початку XX ст. (<i>на вибір учительки/учителя або учениць/учнів</i>). – Підготувати презентацію «Вплив процесів модернізації на повсякденне життя та світогляд населення України». – Підготувати план доповіді «Наш край в другій половині XIX – на початку XX ст.» 	